

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

SZÉCHENYI TERV

TÁMOP-5.2.1/07/1-2008-0001

Sarkadi kistérség

Dél-Alföldi régió/Békés megye

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

Összefoglalás	3
1. A kistérség elhelyezkedése és települései, néhány társadalmi-gazdasági mutatója	5
2. A kistérség népességének néhány jellemzője	11
3. Lakás, lakhatás.....	12
4. Foglalkoztatás, munkanélküliség.....	14
5. A gyerekes családok helyzete	15
6. Segélyezési helyzetkép	16
7. Szolgáltatások.....	17
8. Közoktatási intézmények és szolgáltatások	18
9. Óvoda/iskola nélküli települések helyzete.....	23
10. Szegregátumok	23
11. A megnevezett fejlesztési szükségletek és igények (óvodai és iskolai adatlapok, és interjúk alapján).....	23
12. Működő civil szervezetek	25
13. Jelenlegi forrástérkép – TEIR, REMEK.....	25
Mellékletek.....	29

Összefoglalás

A Dél-Alföldi régióban, Békés-megyében található 24500 fős Sarkadi kistérség az ország 174 kistérsége közül a 6. leghátrányosabb helyzetű. Ez előre vetíti, hogy az egy városból és 10 községből álló kistérség társadalmi-gazdasági mutatói a legrosszabbak között vannak. Ennek egyik alapvető oka a kistérség periféria-helyzete, fekvése a román-magyar határ dél-keleti részén. A kistérségi központban valamivel több, mint 10 ezren élnek, négy falu lélekszáma ezer fő alatti, a további hat község népessége ezer és 2800 fő között változik. A cigány népesség becsült kistérségi aránya 17 százalék, de a települések között jelentősek az eltérések. Geszten a lakosság 40, másik három faluban több mint 20 százaléka roma, két községben (Biharugra, Újszalonta) pedig egyáltalán nem élnek cigányok. A kistérség teljes népességének ötöde 0-18 éves gyerek (4900 fő), de a települések közötti különbségek ebben az esetben is élesek; arányuk Geszten 29, másik négy faluban 14-15 százalék. A kistérség népességcsökkenése még a kedvezőtlen megyei folyamatokhoz képest is nagymértékű.

A munkanélküliségi ráta 2002 és 2009 között megkétszereződött, 2009-ben 21 százalék volt (ÁFSZ), de a foglalkoztatási ráta (41 százalék) ennél is rosszabb munkaerőpiaci helyzetre utal. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma 1990 és 2001 között felére csökkent: 2001-ben a sarkadi volt az 5. legrosszabb helyzetű kistérség ezen a téren (61,9 fő). A nyilvántartott álláskeresőknél közel fele legfeljebb nyolc osztályos végzettséggel rendelkezett 2008-ban. A beszűkült munkaerőpiac, a társadalmi-gazdasági leszakadás, a peremhelyzet és a gyakran változó városi vonzáskörzetek következménye. Még a megyén belül is leszakadó pozícióban lévő Sarkadi kistérség távol esik a gazdasági, munkaerőpiaci központoktól, Budapeستől az ország harmadik legtávolabb fekvő kistérsége.

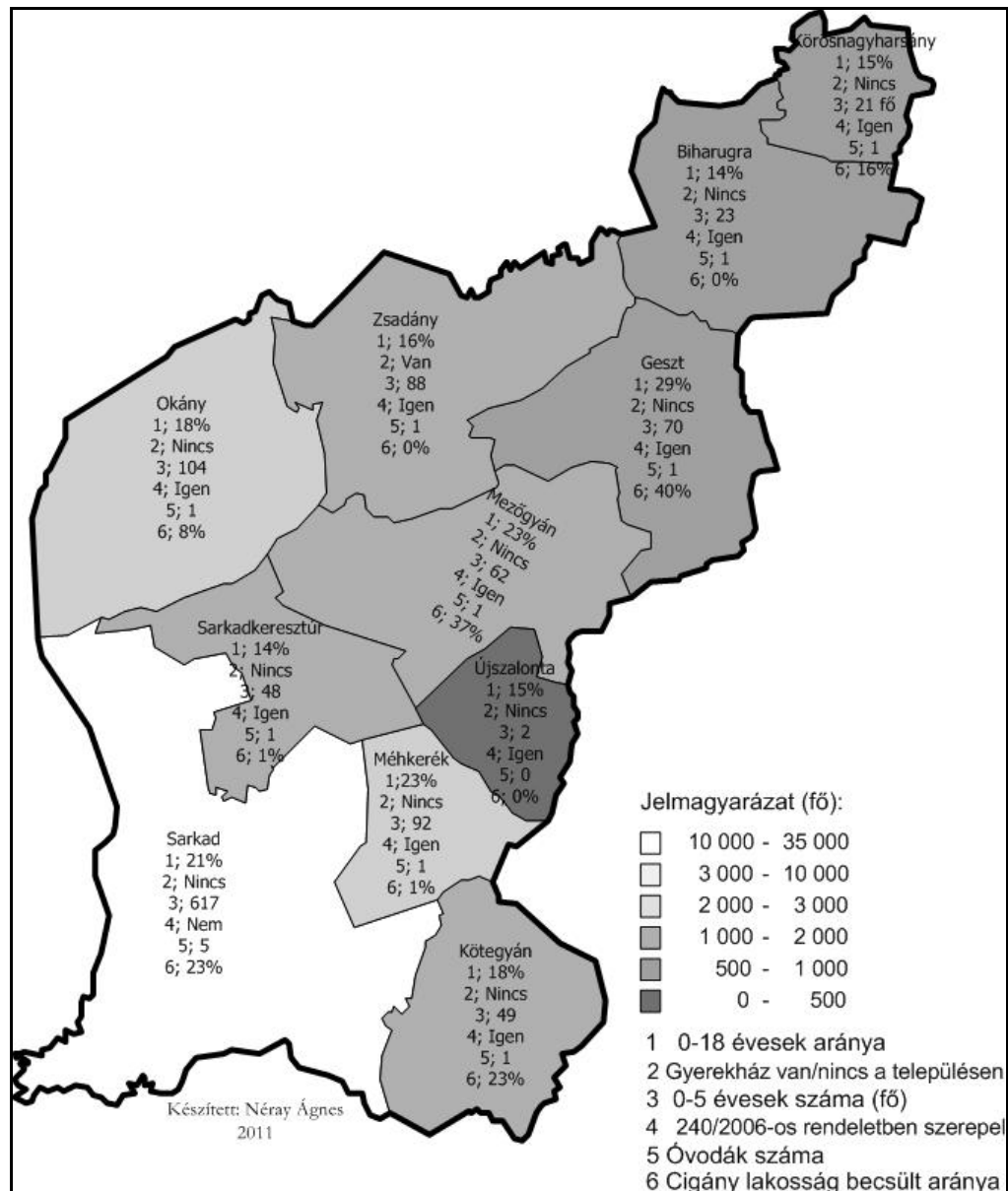
A gyerekes családok alacsony jövedelmi helyzetét a munkaerőpiaci mutatók mellett az is jelzi, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben közel 3000 gyerek részesül, amely a 0-18 évesek mintegy 60 százalékát jelenti. A kistérség közúthálózata leromlott, a települések infrastruktúrája viszont nem rosszabb, mint a hátrányos helyzetű kistérségeké általában, bár csatornahálózat egyedül Sarkadon van kiépítve (a lakásoknak itt is mindössze kétharmada van rákötve). Szegregátum létét csak Sarkadról jelezték, ahol a lakosság mintegy tizede él szegregált lakókörnyezetben. A rossz minőségű lakásállományt viszont jelzi, hogy hat településen 20 százalék vagy a feletti a komfortnélküli lakások aránya.

A szolgáltatások terén szintén jelentős a Sarkadi kistérség lemaradása. Általános probléma a szolgáltató intézmények leromlott állapota, a szegényes infrastruktúra és a szakemberek alacsony színvonalú munkafeltételei. A szociális alapszolgáltatások viszonylag megfelelő szinten biztosítottak. Falugondnoki szolgálat egy olyan településen nem működik, ahol ezt a törvény lehetővé tenné (Körösnagyharsány). Az óvodával, iskolával való ellátottság megfelelőnek tűnik, de gondok ezen a téren is vannak. Az óvodai férőhelyek eloszlása egyenlőtlen, néhány intézményben nagy a zsúfoltság, a sarkadi óvodákban 27-29 fősek a csoportok. Öt iskolában a tanulók több mint 40 százaléka halmozottan hátrányos helyzetű, négy iskolában a diákok legalább fele roma. A gyerekek napközbeni ellátásához tartozó bölcsőde egyedül Sarkadon van, ahol a 48 férőhelyre 56 gyerek járt 2010 tavaszán. A korosztály számára Zsadányban működik Biztos Kezdet gyerekház, így a 0-2 éves korosztályba tartozó 620 gyerek alig néhány százalékának jut férőhely. Nyári napközit két önkormányzat (Biharugra, Okány), nyári étkeztetést (hideg ételcsomaggal) egy kivétellel minden önkormányzat biztosít. A pedagógiai szakszolgálat szolgáltatásai – a leghátrányosabb helyzetű

kistérségekben nem jellemző módon – kiterjednek a gyógytestnevelésre és a korai fejlesztésre is. Igaz, utóbbi csak Sarkadon, mindössze heti két órában érhető el.

A kistérség egészét érintő igényként fogalmazódott meg az óvodás SNI-s gyerekek helyzetének javítása, az iskolai napközök fejlesztése, a védőnői szolgáltatás javítása, egészségnevelési programok, tanórán és iskolai tanéven kívüli szabadidős és sportprogramok, ifjúsági közösségi terek létrehozása és működtetése, valamint a gyermekorvosi szolgáltatás bővítésének szükségessége.

1. ábra: Területi alapú célzás a Sarkadi kistérségben¹

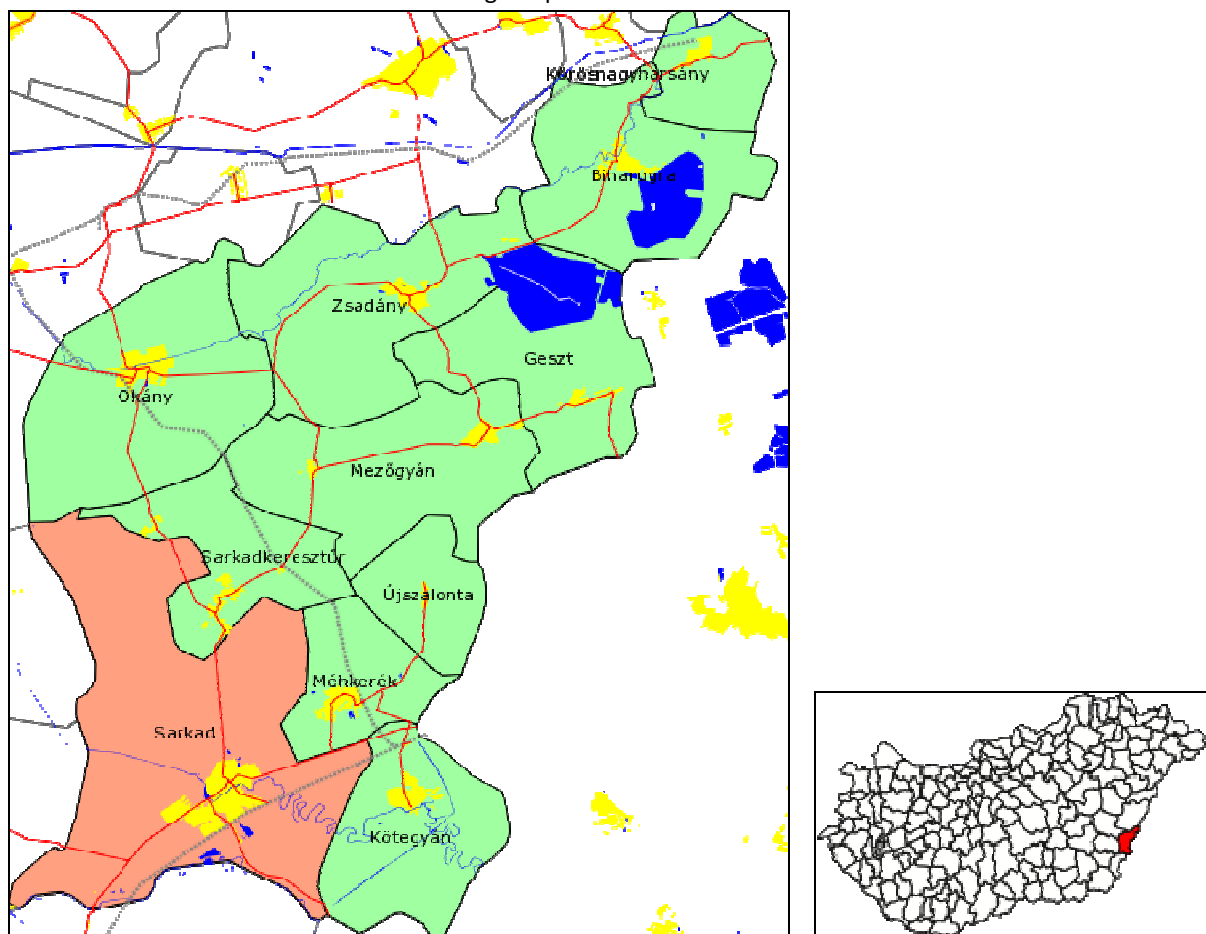

¹ A térképen a 0-5 éves gyerekek száma 2009. évi adat.

A kistérségi tükröt elsősorban helyben gyűjtött információk alapján állítottuk össze. Az egyes információkat csak ott egészítettük ki vagy vetettük össze KSH-adatokkal, ahol a kapott adatok hiányosak vagy bizonytalanok voltak. A helyzetfelmérést segítették a települések jegyzői, a védőnői hálózat, a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, a közoktatási, valamint a munkaügyi intézmények munkatársai a településükre, intézményükre vonatkozó adatlapok kitöltésével. Az érintett szülők, valamint a helyi szakemberek véleményének megismerése csoportos interjúk keretében történt. A Sarkadi kistérségben összesen 59 adatlap és 3 csoportos interjú készült.

1. A kistérség elhelyezkedése és települései, néhány társadalmi-gazdasági mutatója²

2. ábra: A kistérség települései

Jelmagyarázat:

■	főváros
■	megyei jogú város
■	város
■	község
■	belterület
■	vízfelület
—	összekötő út
—	II. sz. főút
—	I. sz. főút
—	gyorsforgalmi út
—	vasút

² VÁTI- REMEK, https://teir.vati.hu/rqdist/main?rq_app=um&rq_proc=eredfr2&xterkod=3514&xmutkod=&xtabkell=l&xtertip=K, valamint MTA KTI Erőforrástérkép, illetve KSH és saját kistérségi adatgyűjtés

1. táblázat: A kistérség területe, lakónépessége és kedvezményezettsége

Terület (km ²)	571
Lakónépesség (fő, 2010. január 1.)	24 358
Kedvezményezett térség	Igen

A 24 500 fős, Békés-megye északi részén fekvő Sarkadi kistérséget keletről a román-magyar országhatár határolja.

„Békés megye népességmegtartó ereje hanyatlik. A városoké kevésbé, a községeké erőteljesebben. A népességcsökkenés folyamatos – 1970 és 2007 között közel 60 ezer fővel élnek kevesebben a megyében –, amiben még ma pozitív változás nem prognosztizálható. Oka: az alacsony termékenység, magas halandóság. A népesség szerkezet kedvezőtlen, magas az időskorúak aránya, kevés a fiatal. Száz gyerekkorúra 134 öregkorú jut.

Békés megye a társadalmi-gazdasági mutatók vonatkozásában a sereghajtók közé tartozik, lemaradása az ország „fejlettebb” megyéitől nagy, egyes esetekben egyenesen szakadékszerű (különösen a Mezőkovácsházai- és a Sarkadi kistérségekben).

A diszparitások nemcsak országos viszonylatban, hanem a megye kistérségei között is óriásiak, amíg néhány mutatóban a megyeszékhely és a Gyulai és a Szarvasi kistérség pozíciói elfogadhatóak, addig egyes kistérségek (Sarkadi, Mezőkovácsházai) az ország kistérségei közül a legrosszabbak közé tartoznak.

Békés megye önerőből nem tudja megállítani a kedvezőtlen demográfiai és gazdasági folyamatokat. Ezekhez kormányzati támogatás szükséges.”³

A kistérség egyetlen városa Sarkad (10 702 fő), tíz községe közül a legnépesebb Okány (2 763 fő), a legkisebb lélekszámú Újszalonta (119 fő). A lakónépesség folyamatosan csökken, sokkal nagyobb arányban, mint a megyei vagy a régiós átlag. A cigány népesség jegyzők által becsült aránya 15-17 százalék, jelentős települési különbségekkel.

A kistérségek fejlettségi besorolása szerint a Sarkadi az ország 6. leghátrányosabb helyzetű kistérsége. Települései – egyetlen kivétellel – társadalmi-gazdasági szempontból elmaradottak és az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtottak (240/2006. (XI. 30.) kormányrendelet). Más közelítésben a kép hasonló: a kistérség 11 településéből 6 település 10-es, 5 település pedig 8-as kódot⁴ kapott a gyerekszegénység települési kockázatainak vizsgálatakor.

A népesség iskolázottsági szintje igen alacsony: a 2001-es népszámlálás szerint a 18 évesnél idősebbek 19,4 százalékának van legalább érettségije. (5. ábra) Ezzel a kistérség majdnem 20 százalékponttal marad el az országos átlagtól (38,2 százalék), és alig több mint 5 százalékponttal múlja felül az országos minimum értéket (Bodrogközi kistérség, 14,1 százalék). A kedvezőtlen iskolázottsági helyzetre utal az is, hogy 2008-ban a regisztrált munkanélküliek közel fele (48,7

³ Papp János (2009): Békés megye foglalkoztatási képességének változása a rendszerváltástól napjainkig. PhD tézisek, Pécs, 2009, http://foldrajz.ttk.pte.hu/phd/phdkoord/nv/tezis/tezis_papp_nv.pdf

⁴ Az MTA Regionális Kutató Központja által számított érték. A szegénység mértékét jelző típusképző mutatók: Fiatalodási index (a 15 évesnél fiatalabbak a 60 évnél idősebbek arányában), 2005; Középfokú végzettségűek aránya a 18 évesnél idősebb népesség körében, 2001; Egy állandó lakosra jutó adózott jövedelem és nyugdíj összege havonta, 2005; Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, 2001; Regisztrált munkanélküliek a 18-59 évesek arányában, 2005; Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők aránya a 0-17 évesekből, 2006; Nem korbetöltött nyugdíjasok aránya, 2005; Egy állandó lakosra jutó adózott jövedelem, 2005.

százalék) csak általános iskolai végzettséggel rendelkezett. (9. ábra) Ez a 10. legrosszabb érték a kistérségek között, egyúttal az országos minimum (Dunakeszi kistérség, 20,3 százalék) több mint kétszerese.

A kistérségben élők életkörülményeinek romlását jelzi, hogy a munkanélküliségi ráta – az ÁFSZ adatai alapján – a 2002 és 2009 közötti időszakban megkétszereződött, így 2009-ben 20,6 százalékos volt, ami jóval magasabb a megyei átlagnál (12,7 százalék). (8. ábra) Az igen kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetet mutatják a népszámlások adatai is. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma csaknem felére csökkent 1990 és 2001 között. A 2001-es census alapján 61,9 fő volt, amellyel a Sarkadi volt az 5. legrosszabb mutatójú kistérség (az országos minimum 56,3 fő, Bodrogi kistérség). (6. ábra) A 40,6 százalékos kistérségi foglalkoztatási ráta (2009) több mint 10 százalékponttal alacsonyabb a megyei mutatónál (2008-ban 51,4 százalék). A 100 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma 2008-ban 13,8 db, amely nem sokkal marad el az országos átlagtól (15,3 db). (12. ábra) A Dél-Alföldi régió kistérségei közül azonban a vállalkozások nettó árbevétele alapján a Sarkadi kistérség, összesen 42,5 millió forint adókötelezettséggel a megye, egyúttal a régió utolsó helyén áll.⁵

A lakáshelyzet egyik mutatóját, a komfort nélküli lakások arányát tekintve a Sarkadi kistérség nincs a legelmaradottabb kistérségek között. Ugyanakkor a 2001-es census alapján a lakásállomány 22 százaléka komfort nélküli lakásokból állt, amely az országos átlagnak (11,1 százalék) éppen kétszerese. (10. ábra) A vezetékes ivóvízzel ellátott lakások kistérségi aránya (95,7 százalék 2008-ban) viszont kedvezőbb az országos átlagnál (94,9 százalék), és nem sokkal marad el az országos maximum értéktől sem (99,8 százalék). (11. ábra)

A fejlődés, a gazdasági fellendülés elmaradása alapvetően a kistérség földrajzi peremhelyzetének következménye, illetve annak, hogy „a kistérség a történelem során igen sok város (Nagyváradtól Szeghalmon és Gyulán át Békéscsabáig) kisebb-nagyobb vonzáskörzetében élt, s mivel időről időre más és más település alkotott városi fővonzást, nem szilárdultak meg a kistérségi kapcsolatrendszer erősítő fejlődési irányzatok”⁶. A főváros közúti elérése három óra 25 percet vesz igénybe: a Sarkadi a harmadik Budapesttől legmesszebb lévő térsége az országnak. A legközelebbi megyeszékhely eléréséhez pedig mintegy háromnegyed órára van szükség. (17. ábra)

A kistérségi közúti infrastruktúrája „leromlott állapotú, hiányos fontos összekötő utak hiányoznak. Minden településen található helyközi autóbusz-megállóhely, de ezek állapota is igen leromlott, ezek felújítása nélkülözhetetlen.”⁷ Mindeközben a 100 lakosra jutó személygépkocsik száma (22,1 db) 2008-ban alig valamivel magasabb az országos minimum értéknél (17,7 db, Bodrogi kistérség) és az országos átlagtól (30,1 db) is 8 százalékponttal elmarad. (16. ábra)

⁵ Sereghajtó a sarkadi kistérség. Békés megyei Hírlap, 2010.12.12., <http://beol.hu/bekes/gazdasag/sereghajto-a-sarkadi-kisterseg-348797>

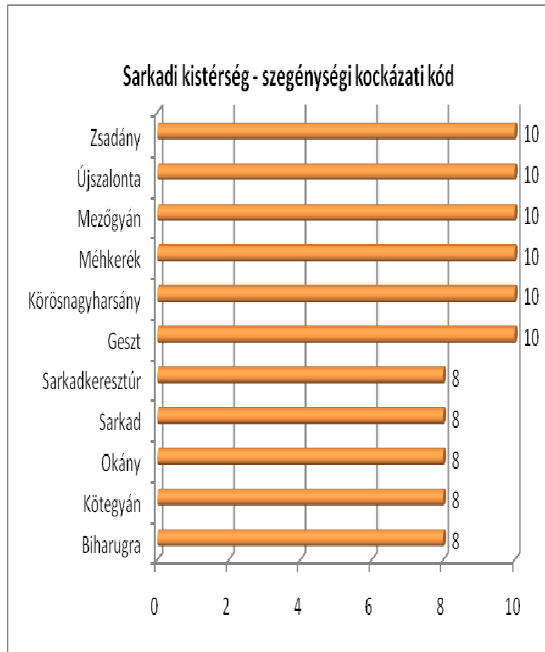
⁶ Békés-Bihar kistérség <http://www.bekesbihar.hu/index.fcgi?rx=&nyelv=hu&item=&menuparam5=106&type=5>

⁷ NFÜ, Sarkadi kistérség, LHH tervdokumentum és projektcsomag, 2009

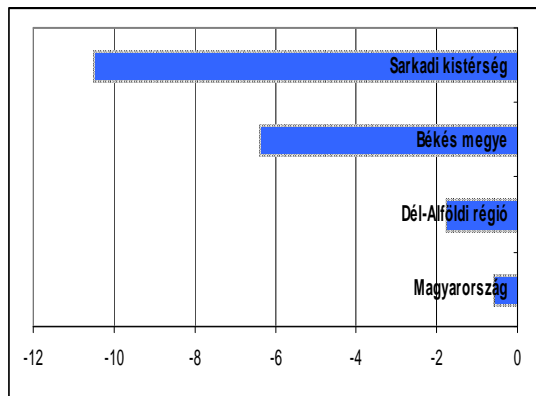
2. táblázat: A kistérség településeinek száma jogállás és társadalmi-gazdasági helyzet szerint

Települések száma		11
Jogállás szerint	Város	1
	Község	10
Kedvezményezett települések száma		10
Típus szerint	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott	10
	Országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott	10

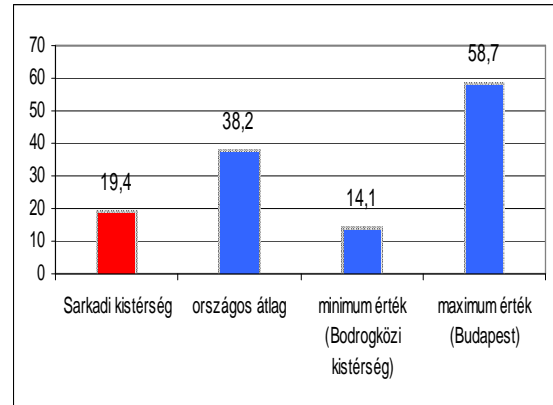
3. ábra: A települések szegénységi kockázati kódjai⁸

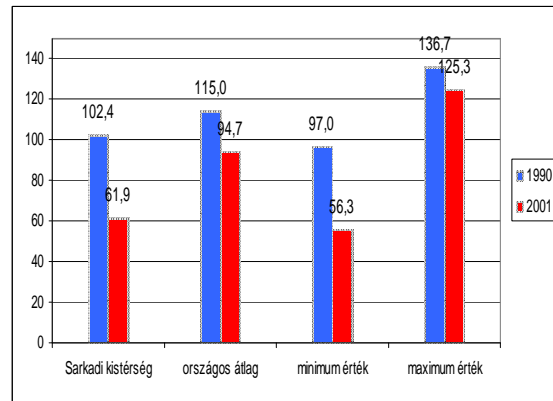
4. ábra: Lakónépesség változása, 1998-2008, százalék

5. ábra: A 18 éven felüli népességből a legalább érettségivel rendelkezők aránya, 2001, százalék

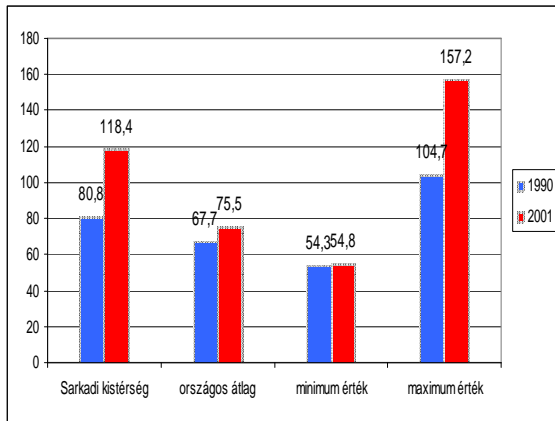
6. ábra: 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma, 1990, 2001, fő

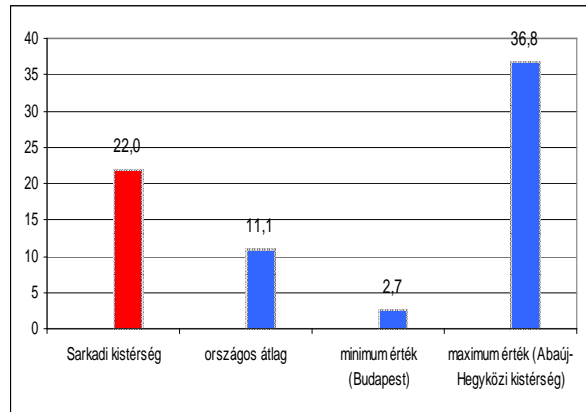
⁸ lásd 4. l. ábrát

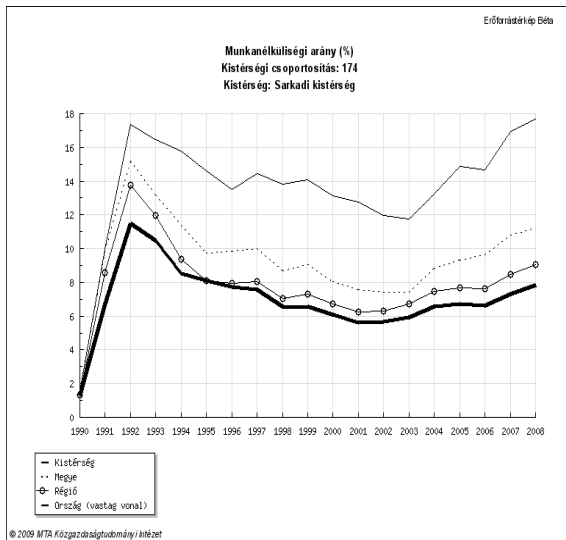
7. ábra: 100 foglalkoztatottra jutó eltartottak száma, 1990, 2001, fő

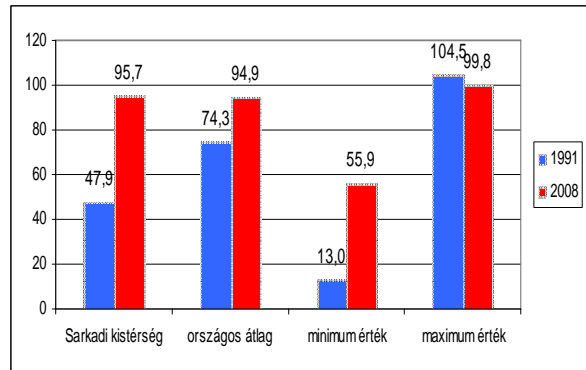
10. ábra: Komfortnélküli lakások aránya, 2001, százalék

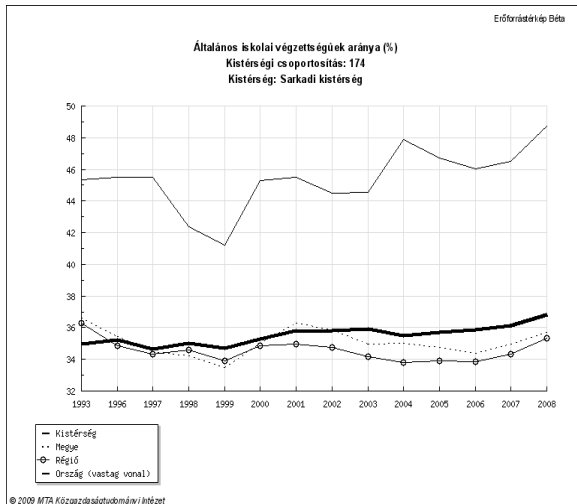
8. ábra: Munkanélküliségi ráta változása, 1990-2008, százalék

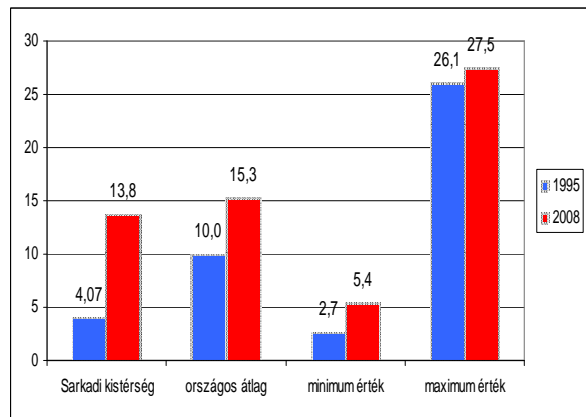
11. ábra: Közüemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya, 1991, 2008, százalék

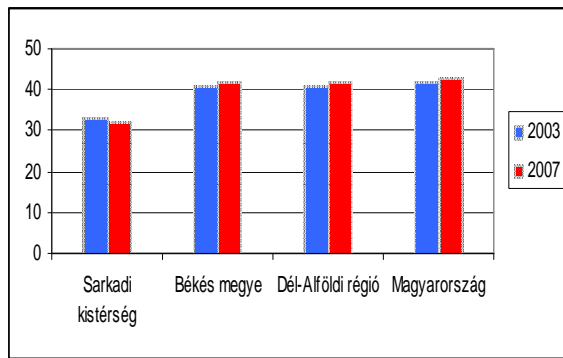
9. ábra: Munkanélküliek (álláskeresők) közül maximum 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányának alakulása, 1990-2008, százalék

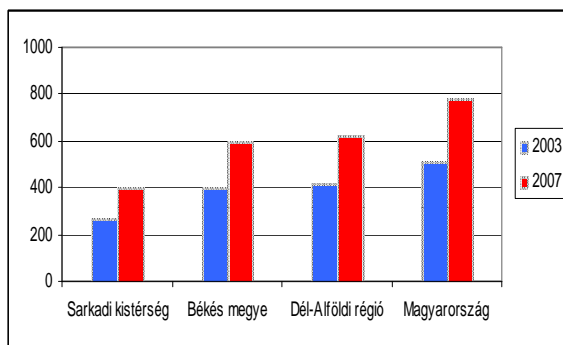
12. ábra: Regisztrált vállalkozások 100 lakosra jutó száma 1995, 2008, db

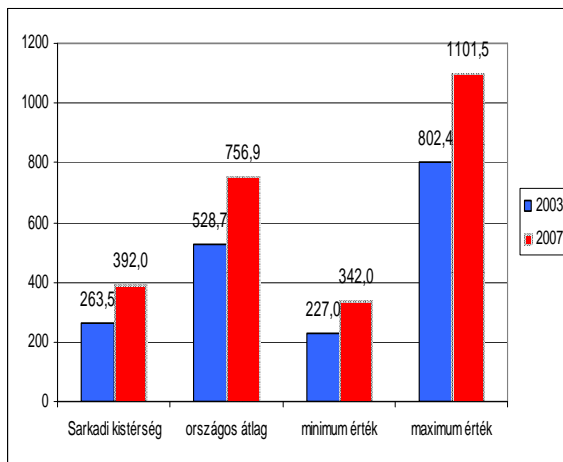
13. ábra: Adófizetők aránya, 2003, 2007, százalék

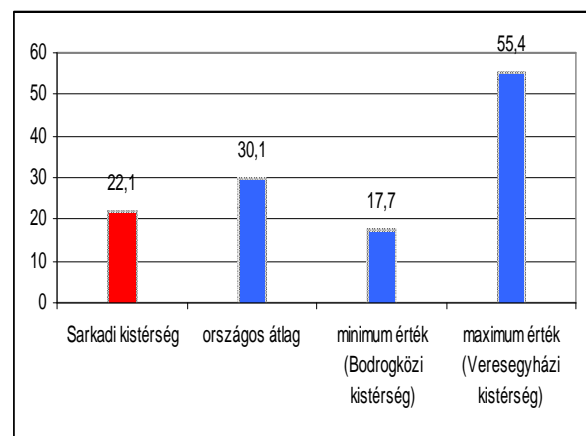
14. ábra: Egy főre jutó beföldi jövedelem, 2003, 2007, ezer Ft

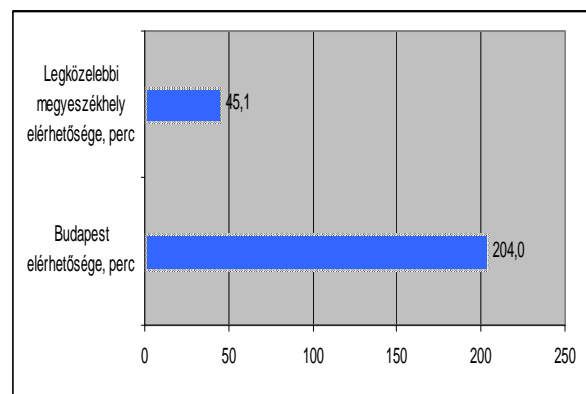
15. ábra: Egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó-alap, 2003, 2007, ezer Ft

16. ábra: 100 lakosra jutó személygépkocsi száma, 2008, db

17. ábra: Budapest és a legközelebbi megyeszékhely elérhetősége a kistérségből, 2007, perc

2. A kistérség népességének néhány jellemzője

A kistérség lakónépessége (a jegyzők 2010. évi adatszolgáltatása alapján) összesen 24 358 fő. A kistérséget alkotó 11 település közül négynek a lakosság száma nem éri el az ezer főt, szintén 4 település esetében ezer és kétezer fő közötti, 2 település kettő és háromezer fő közötti lakosság számú, végül a kistérségi központ, Sarkad lakosság száma valamivel meghaladja a tízezer főt.

3. táblázat: Lakónépesség, 18 éven aluliak, roma lakosok és szegregátumban élők az egyes településeken (a jegyzői adatlap alapján), 2010

település	lakónépesség száma (2010. január) (fő)	18 éven aluliak		cigány népesség becslés		szegregált lakó-környezetben élők	
		száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)
Biharugra	999	137	13,7	0	0,0	0	0,0
Geszt	833	240	28,8	333	40,0	0	0,0
Körösnagyharsány	590	91	15,4	92	15,6	0	0,0
Kötegyán	1 531	281	18,4	350	22,9	0	0,0
Méhkerék	2 217	508	22,9	23	1,0	0	0,0
Mezőgyán	1 228	286	23,3	450	36,6	0	0,0
Okány	2 763	503	18,2	220	8,0	0	0,0
Sarkad	10 702	2 256	21,1	2 500	23,4	1 244	11,6
Sarkadkeresztúr	1 741	247	14,2	21	1,2	0	0,0
Újszalonta	119	18	15,1	0	0,0	0	0,0
Zsadány	1 635	362	22,1	150	9,2	0	0,0
Sarkadi kistérség összesen	24 358	4929	20,2	4139	17,0	1 244	5,1

A KSH adatai szerint 2008-ban az ország lakosságának 19,3%-a volt 18 évesnél fiatalabb. Bár összességében a kistérségi arány (20,2%) nem tér el ettől jelentős mértékben, az egyes településeken tapasztalható arányok között a különbség akár 15,0 százalékpont is lehet, ha a szélső értékeket tekintjük. Biharugrán mindössze a lakosok 13,7%-a fiatalabb 18 évesnél, Geszten 28,8%-a. Négy olyan település van a kistérségben, ahol a gyerekek aránya nem éri el a 16,0%-ot, és öt olyan, amelyben meghaladja a 21,0%-ot.

A 3. táblázatból látható, hogy a kistérségben a cigány népesség becslés aránya 17,0% (2003-ban a megyében 10,9% volt⁹). A kistérségben két olyan település van, ahol egyáltalán nem élnek romák, továbbá két olyan, ahol a cigány népesség aránya nem éri el a 2,0%-ot. Találunk azonban olyan települést is, ahol a lakosság legalább egyötöde cigány származású: Kötegyánban a népesség 22,9%-a, Sarkadon 23,4%-a, Mezőgyánban 36,6%-a, Geszten pedig kétötöde. Havas Gábor tipológiája szerint¹⁰ a 30% feletti roma arány (ennél is magasabb mélyszegény aránnyal együtt) gettósodó települést jelez, tehát ez utóbbi két település esetében már a gettósodás veszélyével is számolni lehet.

A jegyzők tájékoztatása szerint a kistérségben kizárólag Sarkadon található szegregátum, ahol azonban a kistérség lakosságának 5,1%-a, és a település lakosságának több mint egytizede él. Még rosszabb a helyzet,

⁹ Forrás: Kemény, Janky, Lengyel (2004): A magyarországi cigányság 1971-2003. Gondolat - MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest

¹⁰ Elhangzott a Miniszterelnöki Hivatal – Miskolc Város Önkormányzata – MTA-KTI Gyerekprogram Iroda szervezésében megvalósult 2008. április 24-25-i konferencián (Országos konferencia a gyermekszegénységről)

ha a gyerekeket nézzük: Sarkadon a településen lakó 18 év alattiak egyötöde (19,9%-a, 450 fő) a szegregátumban él.

4. táblázat: A 0-2 és 3-5 éves gyerekek száma a településeken (jegyzői adatlap alapján)¹¹, 2010

Település	0-2 éves gyerekek száma (fő)	3-5 éves gyerekek száma (fő)
Biharugra	9	16
Geszt	28	57
Körösnagyharsány	20	26
Kötegyán	38	34
Méhkerék	49	77
Mezőgyán	37	42
Okány	58	61
Sarkad	303	369
Sarkadkeresztúr	31	30
Újszalonta	1	1
Zsadány	49	50
Sarkadi kistérség összesen	623	763

A kistérségre népességfogyás jellemző. Ennek hátterében a születések számának csökkenése, valamint az elvándorlások állnak.

A szolgáltatások fejlesztése szempontjából fontos jellemző, hogy a gyerekek körében a települések többségében lényegesen kevesebb a 0-2 évesek száma, mint a 3-5 éveseké. A csökkenés Kötegyán, Sarkadkeresztúr és Újszalonta kivételével minden településre igaz, bár az arányok tekintetében jelentősek a különbségek. A legjelentősebb csökkenést Geszt (49,1%), Biharugra (56,3%) és Méhkerék (63,6%) esetében tapasztaljuk. A többi település esetében a 0-2 éves gyerekek aránya a 3-5 évesekhez viszonyítva 76,9% (Körösnagyharsány) és 98,0% (Zsadány) között alakul.

3. Lakás, lakhatás

A jegyzők tájékoztatása szerint a kistérségben összesen 8 940 lakás található, melyek közül mindössze 87 van önkormányzati tulajdonban (0,9%). Ez az arány elmarad mind a megyei (3,2%)¹², mind az országos aránytól (3,1%)¹³. A kistérségben öt település rendelkezik, öt település pedig nem rendelkezik lakástulajdonnal (Biharugra esetében nem kaptunk választ).

¹¹ A 0-5 éves gyerekek összlétszáma eltér a tükör 3. oldalán szereplő térkép adataitól. A táblázat a jegyzői adatokat tartalmazza és a 2010. májusi állapotot tükrözi, a térkép a KSH 2009-es adatai alapján készült.

¹² Forrás: Mikrocenzus, 2005.: http://www.mikrocenzus.hu/mc2005_hun/kotetek/01/tables/load1_4_1.html

¹³ lásd előző lábjegyzet

5. táblázat: Lakásjellemzők a kistérségben (jegyzői adatlap alapján), 2010

település	lakások száma	önkormányzati lakások száma	vezetékes vízzel ellátott lakások aránya (%)	csatornahálózatba bekötött lakások aránya (%)	árammal ellátott lakások aránya (%)	vezetékes gázzal ellátott lakások aránya (%)	életveszélyes lakások aránya (%)	komfort nélküli lakások aránya (%)
Biharugra	430	na	85,0	0,0	100,0	65,0	5,0	22,0
Geszt	340	0	96,0	0,0	90,0	50,0	5,0	20,0
Körösnagyharsány	285	0	97,0	0,0	98,0	70,0	5,0	10,0
Kötegyán	700	3	95,0	0,0	95,0	80,0	3,0	5,0
Méhkerék	800	1	100,0	0,0	100,0	90,0	3,0	20,0
Mezőgyán	540	0	97,2	0,0	99,9	44,2	0,0	2,6
Okány	na	6	100,0	0,0	100,0	60,0	na	33,0
Sarkad	4 319	72	95,0	65,0	98,0	90,0	0,0	20,0
Sarkadkeresztúr	781	0	87,0	0,0	99,0	85,0	1,0	8,0
Újszalonta	70	0	95,0	0,0	100,0	90,0	5,0	10,0
Zsadány	675	5	90,0	0,0	97,0	50,0	5,0	20,0
Sarkadi kistérség összesen	8940	87						

A vezetékes vízzel való ellátottság az egyik alapvető jellemzője egy lakásnak. A kistérségben e téren azt tapasztaljuk, hogy két településen minden lakásban elérhető ez a szolgáltatás, hat településen az országos arányt (94,9%) is meghaladó mértékben vannak a lakások rákötve a hálózatra, és három olyan település van a kistérségben, ahol a 2005. évi megyei szintet (91,8%¹⁴) sem éri a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya (Biharugra, Sarkadkeresztúr és Zsadány).

Kiépített csatornahálózat mindössze Sarkadon található, ahol a hálózatra kötött lakások aránya 65,0%.

Az árammal való ellátottság négy település esetében száz százalékos, hat település esetében pedig 95,0% és 99,9% közötti, és mindössze egy településen 90,0%, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy önmagában a tény, hogy a lakásban lehetőség van csatlakozni a hálózathoz (akár vízről, áramról vagy gázzal van szó), még önmagában nem jelenti, hogy ténylegesen elérhető a lakók számára (pl. kikötötték tartozás miatt).

Életveszélyes lakást Mezőgyán és Sarkad kivételével minden településen jeleztek a jegyzők (Okányról nincs információnk), ezek aránya egyik településen sem haladja meg az 5,0%-ot, de összességében több mint 100 lakást/házat jelentenek. A komfort nélküli lakások aránya a kistérségben jelentős. Minden településen vannak ilyen lakások, arányuk 3,0% és 20,0% között mozog, kivéve Okányt, ahol a lakások egyharmada e kategóriába tartozik.

¹⁴ forrás: Mikrocenzus, 2005: http://www.mikrocenzus.hu/mc2005_hun/kotetek/01/tables/load1_4_2.html

4. Foglalkoztatás, munkanélküliség

6. táblázat: Munkanélküliség, foglalkoztatottság: éves KSH kistérségi szintű adatok, 15 - 64 évesek (ÁFSZ)

év	munkanélküliségi ráta	munkanélküliek száma	foglalkoztatottak száma	inaktívak száma	foglalkoztatási ráta	aktivitási ráta
2002	9,6%	929	8 728	10 211	43,9%	48,6%
2003	8,5%	805	8 711	10 352	43,8%	47,9%
2004	13,2%	972	6 414	8 637	40,0%	46,1%
2005	16,4%	1 252	6 390	8 381	39,9%	47,7%
2006	16,3%	1 241	6 374	8 432	39,7%	47,5%
2007	17,1%	1 349	6 544	7 833	41,6%	50,2%
2008	19,9%	1 583	6 374	7 550	41,1%	51,3%
2009	20,6%	1 596	6 163	7 415	40,6%	51,1%

Az ÁFSZ adatai szerint a kistérségben a munkanélküliségi ráta jelentős növekedést mutat a 2002 és 2009 közötti időszakban (9,6%-ról 20,6%-ra), amely így a 2009. évben az országos arány (10,1%) kétszeresének felelt meg. A foglalkoztatási ráta ezzel egyidejűleg csökkenést mutat, bár annak mértéke kisebb. Emellett szükséges kiemelni, hogy a foglalkoztatási ráta 2009-ben az országban 55,4% volt, tehát a kistérségben tapasztalt 40,6%-os arány igen jelentős elmaradást jelez.

7. táblázat: Közfoglalkoztatás 2009-ben (jegyzői adatlap adatai alapján)

település	2009-ben közfoglalkoztatásba bevont személyek száma (fő)	a közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos foglalkoztatási ideje 2009-ben (nap)
Biharugra	93	90
Geszt	81	90
Körösnagyharsány	112	121
Kötegyán	63	90
Méhkerék	62	99
Mezőgyán	120	100
Okány	143	90
Sarkad	423	150
Sarkadkeresztúr	80	120
Újszalonta	7	150
Zsadány	165	120
Sarkadi kistérség összesen	1 349	

A jegyzők tájékoztatása szerint 2009-ben összesen 1 349 fő vett részt közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos foglalkoztatási ideje minden településen elérte a jogszabályban előírt minimum 90 napot, ám sehol sem haladta meg a 150 napot 2009-ben.

A kistérség minden települését ellátó munkaügyi kirendeltség tájékoztatása szerint 2009. december 31-én a regisztrált munkanélküliek egynegyede (26,3%-a) semmilyen ellátásban nem részesült. Álláskeresési járadékot a regisztrált munkanélküliek 11,7%-a, álláskeresési segílyt 13,1%-a, rendelkezésre állási támogatást 48,2%-a, rendszeres szociális segílyt 0,2%-a, míg egyéb ellátást 0,5%-a kapott.

A munkaügyi kirendeltség szolgáltatásai között megtaláljuk a munkaközvetítést, a munkaerőigény bejelentését és nyilvántartását, az álláskeresési tanácsadást, a helyi (térsvégi) foglalkoztatási tanácsadást, a képzési tanácsadást, valamint a munkaerőpiaci és foglalkoztatási információnyújtást. Ellenben legközelebb Békéscsabán érhetők el a következő szolgáltatások: munka tanácsadás, rehabilitációs tanácsadás, pálya tanácsadás, álláskereső klub és munkavállalási tanácsadó szolgáltatásai. A munkaügyi kirendeltség foglalkoztat 2 fő munkaerőpiaci mentort és 1 fő roma foglalkoztatás-szervezőt, nem zajlanak ugyanakkor a kistérségben olyan munkaerőpiaci programok, amelyekben a kirendeltség közreműködne.

5. A gyerekes családok helyzete

A háztartások és gyerekes háztartások helyzetéről szintén a jegyzőktől kaptunk információkat, mely szerint a kistérségben 2010. január 1-jén összesen 7 689 háztartás volt. A háztartások körében külön érdemes vizsgálni azokat, amelyeket különösen veszélyeztet az elszegényedés, azaz a foglalkoztatott nélküli, a három és több gyermeket nevelő, valamint az egyszülős háztartásokat. Adataink szerint a kistérségben összesen 800 foglalkoztatott nélküli, 837 három és többgyerekes, valamint 508 egyszülős gyerekes háztartás van. A legtöbb ilyen módokon veszélyeztetett család a legnagyobb településen, Sarkadon él (400, 400, 300 család). Az egyes települések háztartás-számához viszonyítva Körösnagyharsány (foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások aránya), Méhkerék (három és többgyerekes háztartások aránya), valamint Sarkad (egyszülős háztartások aránya) emelendő ki.

8. táblázat: A legnagyobb szegénységi kockázatú háztartástípusok száma és aránya a kistérségben (jegyzői adatlap alapján), 2010

település	háztartások száma	foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások		3 és több gyermeket nevelő háztartások		egyszülős háztartások	
		száma	aránya (%)	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)
Biharugra	405	6	1,5	4	1,0	5	1,2
Geszt	320	na	na	na	na	na	na
Körösnagyharsány	260	91	35,0	21	8,1	17	6,5
Kötegyán	700	20	2,9	15	2,1	20	2,9
Méhkerék	630	na	na	300	47,6	50	7,9
Mezőgyán	421	31	7,4	11	2,6	10	2,4
Okány	na	104	na	58	na	70	na
Sarkad	3 500	400	11,4	400	11,4	300	8,6
Sarkadkeresztúr	751	14	1,9	5	0,7	23	3,1
Újszalonta	52	6	11,5	2	3,8	2	3,8
Zsadány	650	128	19,7	21	3,2	11	1,7
Sarkadi kistérség összesen	7 689	800	10,3	837	10,6	508	5,9

A KSH 2008. évi Szociális Statisztikai Évkönyve szerint a veszélyeztetett gyerekek aránya az országban 10,7%, a védelembe vett gyerekek aránya 1,2%, a szakellátásban nevelkedő gyerekek aránya pedig 0,9%. A Sarkadi kistérségben a veszélyeztetett gyerekek aránya az országos másfélszerese (15,2%), ugyanakkor a védelembe vett és szakellátásban nevelkedő gyerekek aránya az országossal megegyezik. Ha települési szinten nézzük az adatokat, azt látjuk, hogy Méhkeréken, Újszalontán és Zsadányban nincs veszélyeztetett gyerek, és arányuk jelentősen elmarad az országos és kistérségi átlagtól Biharugrán és Sarkadkeresztúron is. A többi településen azonban az országosnál nagyobb arányban élnek veszélyeztetett gyerekek, és kiemelkedő, hogy Okányban a gyerekek háromötöde veszélyeztetettként van nyilvántartva. Védelembe vett gyerek öt településen egyáltalán nincs, és arányuk csak Kötegyánban és Okányban közelíti meg a 3,0%-ot.

Szakellátásban nevelkedő gyerekek legnagyobb arányban Körösnagyharsányban élnek, de arányuk magas Mezőgyánban és Okányban is.

9. táblázat: Gyermekvédelmi ellátásban részesülő gyerekek a kistérségben (jegyzői adatlap alapján), 2010

település	18 éven aluliak száma	veszélyeztetett gyerekek		védelemben vett gyerekek		rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (fő)	szakellátásban nevelkedő gyerekek	
		száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)		száma (fő)	aránya (%)
Biharugra	137	4	2,9	0	0,0	108	0	0,0
Geszt	240	27	11,3	0	0,0	180	0	0,0
Körösnagyharsány	91	13	14,3	1	1,1	na	11	12,1
Kötegyán	281	40	14,2	7	2,5	152	0	0,0
Méhkerék	508	0	0,0	0	0,0	314	3	0,6
Mezőgyán	286	52	18,2	5	1,7	210	10	3,5
Okány	503	302	60,0	14	2,8	291	12	2,4
Sarkad	2 256	247	10,9	27	1,2	1 248	7	0,3
Sarkadkeresztúr	247	7	2,8	0	0,0	175	1	0,4
Újszalonta	18	0	0,0	0	0,0	19	0	0,0
Zsadány	362	0	0,0	4	1,1	269	0	0,0
Sarkadi kistérség összesen	4 929	692	15,2	58	1,2	2 966	44	0,9

*A táblázatban feltüntetett arányok a 18 éven aluli népesség számához viszonyítva értendők.

Bár rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a fiatal felnőttek 24 éves korukig kaphatnak, így az ezen ellátásban részesülők számának összevetése a 18 év alattiak számával valamelyest torzít, fontos kiemelni, hogy a kistérségben élő 18 év alattiakhoz viszonyítva több mint 60,0% azok aránya, akik ebben az ellátásban részesülnek, azaz olyan háztartásban élnek, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el a 37.000 Ft-ot.

6. Segélyezési helyzetkép

A jegyzők tájékoztatása szerint a 2010. január 1-jei állapot szerint összesen 283 fő részesült rendszeres szociális segélyben a kistérségben, azaz az ott élők 1,2%-a. Krízissegélyt a települések lakosságának 1,8%-a kapott 2009-ben. E támogatás kapcsán jelentős eltérés mutatkozik az egyes települések között, hiszen Kötegyánban, Mezőgyánban, Újszalontán senki, Geszten is csak a lakosság 0,2%-a részesült krízissegélyben, ugyanakkor Körösnagyharsányban közel a lakosok egyötöde. Lakásfenntartási támogatásban a kistérség háztartásainak egynegyede részesült szintén 2009-ben. A települések közül e téren Sarkadon tapasztaljuk a legkisebb arányt (17,6%), és Mezőgyánban a legmagasabb arányt (44,4%). A Kormányzati Krízis Alap igénybevétele nem volt igazán jellemző a kistérségben: a háztartások mindössze 3,4%-a vette igénybe ezt a segítséget, mégpedig legmagasabb arányban a mezőgyáni háztartások.

10. táblázat: Rendszeres szociális segélyben, krízissegélyben, lakásfenntartási támogatásban és a Kormányzati Krízis Alapból részesülők száma és aránya a kistérségben (2009 és 2010) (a jegyzői adatlapok alapján)

település	a település lakosság-száma (fő)	RSZS-ben részesülők száma (2010. január 1-jén) (fő)	krízissegélyben részesülők (2009. évben)		ház-tartások száma	lakásfenntartási támogatásban részesülők		Kormányzati Krízis Alapból részesülők	
			száma (fő)	aránya (%)		száma (házt.)	aránya (%)	száma (házt.)	aránya (%)
Biharugra	999	6	52	5,2	405	76	18,8	4	1,0
Geszt	833	14	1	0,1	320	140	43,8	14	4,4
Körösnagyharsány	590	92	89	15,1	260	na	na	9	3,5
Kötegyán	1 531	6	0	0,0	700	160	22,9	10	1,4
Méhkerék	2 217	2	na	na	630	na	na	0	0,0
Mezőgyán	1 228	16	0	0,0	421	187	44,4	22	5,2
Okány	2 763	27	56	2,0	na	189	na	53	na
Sarkad	10 702	88	133	1,2	3 500	615	17,6	174	5,0
Sarkadkeresztúr	1 741	12	80	4,6	751	244	32,5	29	3,9
Újszalonta	119	1	0	0,0	52	19	36,5	0	0,0
Zsadány	1 635	19	na	na	650	200	30,8	0	0,0
Sarkadi kistérség	24 358	283	411	1,8	7 689	1830	24,1	315	3,4

7. Szolgáltatások

„A Sarkadi kistérségben általánosságban megfogalmazható, hogy a humán infrastruktúra intézményei leromlott állapotúak, ezért felújításra szorulnak.”¹⁵ Ez a megállapítás nem csupán az infrastruktúra fejlesztési szükségleteire utal, hanem a szakemberek munkafeltételeiben történő lényeges elmozdulás szükségességét is jelzi.

A szociális alapszolgáltatások egy részéről a következő információkkal rendelkezünk: házi segítségnyújtás minden településen működik (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás azonban nem érhető el Körösnagyharsányban, Mezőgyánban, Sarkadkeresztúron és Újszalontán). Étkeztetést Újszalonta kivételével minden település biztosít, falugondnoki szolgálat pedig nem működik Körösnagyharsányban, holott a település lélekszáma (590 fő) alapján erre lehetőség lenne.

A természetben nyújtott szociális ellátások közül fontos kiemelni az adósságkezelési szolgáltatást, amely egyik településen sem működik.

A gyerekek számára biztosított szolgáltatások közül bölcsődét kizárólag Sarkadon találunk. Ez az egyetlen intézmény összesen 48 kisgyerek ellátására kapott engedélyt, ám 2010 tavaszán 56 gyerek járt az intézménybe, tehát 116%-os kihasználtsággal működött. A kistérségben 623 0-2 éves korú kisgyerek él, tehát az engedélyezett férőhelyszámot figyelembe véve mindössze 7,7%-uk számára adott a lehetőség a bölcsődei ellátásra. A képet tovább árnyalja, hogy a kistérségben nem működik sehol sem családi napközi, így a bölcsődei férőhelyek hiányát más szolgáltatás sem kompenzálja. Biztos Kezdet Gyerekház Zsadányban működik. Nyári napközi csak Biharugrán és Okányban van, a többi településen a gyerekek többsége

¹⁵ NFÜ, Sarkadi kistérség, LHH tervdokumentum és projektcsomag, 2009

ellátásokban és ingerekben egyaránt szegény környezetben 'lézeng' a nyári szünetben. Bár nyári étkeztetést csak Újszalonta nem biztosít, fontos megjegyezni, hogy a nyári étkeztetés több település esetében hideg ételcsomag biztosítását jelenti, azaz meleg ételt nem.

A kistérségben összesen négy családsegítő és gyerekjóléti szolgálat működik. Egyetlen szervezet biztosítja Biharugra, Geszt, Körösnagyharsány, Kötegyán, Mezőgyán, Sarkad, Újszalonta és Zsadány ellátását, és külön szervezetek Méhkerék, Okány és Sarkadkeresztúr ellátását. A 11. táblázat adataiból látható, hogy családsegítést 3 település kivételével legfeljebb heti 16 órában, gyerekjóléti szolgáltatást szintén 3 település kivételével legfeljebb heti 24 órában lehet igénybe venni. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat a megfelelő képzettség hiányosságai, a tárgyi feltételek rossz színvonala és a szükségletektől elmaradó szűk időkeretek egyaránt jellemzik.

A védőnői ellátás hasonlóan alakul. Van olyan település, ahol heti egy napban csaknem 300 gyereket kellene ellátnia a védőnőnek egy olyan településen, ahol semmilyen más egészségügyi szakember elérhetősége nem biztosított (Kötegyán). A védőnői hálózat jelenleg szakemberhiánnyal küzd. A házi gyermekorvosok elérhetősége igen nehéz a kistérségben: egyfelől látható a 11. táblázatban, hogy csak Sarkadon éri el a rendelési idő a 20 órát, és ezen kívül még Okányban van heti 4 órás rendelés. A többi településen gyakorlatilag nincs gyermekorvosi ellátás. A házi orvosok rendelési ideje már valamivel pozitívabb képet fest e területről: négy olyan település is van, ahol heti 40 órás a rendelés, szintén négy településen eléri a heti 20 órát.

11. táblázat: Szolgáltatási helyzetkép – a szolgáltatások településenkénti heti óraszám (családsegítő és gyerekjóléti szolgáltatások és jegyzői adatlap alapján), 2010

település	lakónépesség (fő)	18 év alattiak (fő)	családsegítés	gyerekjóléti szolgálat	védőnői szolgálat	házi gyermekorvos	házi orvos
Biharugra	999	137	12,0	12,0	10,0	na	9,0
Geszt	833	240	6,0	10,0	20,0	0,0	20,0
Körösnagyharsány	590	91	8,0	8,0	10,0	0,5	na
Kötegyán	1 531	281	16,0	16,0	8,0	0,0	20,0
Méhkerék	2 217	508	40,0	40,0	40,0	na	40,0
Mezőgyán	1 228	286	8,0	16,0	20,0	0,0	25,0
Okány	2 763	503	40,0	40,0	40,0	4,0	40,0
Sarkad	10 702	2 256	40,0	40,0	40,0	20,0	20,0
Sarkadkeresztúr	1 741	247	4,0	10,0	30,0	0,0	40,0
Újszalonta	119	18	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0
Zsadány	1 635	362	16,0	24,0	na	0,0	40,0

8. Közoktatási intézmények és szolgáltatások

A kistérségben 13 óvoda és 11 általános iskola működik, és Újszalonta kivételével minden településen nyújtják szolgáltatásaikat. Biharugrán és Körösnagyharsányban csak alsó tagozat található. A tanórán kívüli szolgáltatások messze elmaradnak a szükségletektől, Mezőgyánban iskolai napközi sincs, a 102 tanuló délutáni foglalkoztatása, ellátása nem megoldott. Tanulószoza pedig a kistérség egyetlen iskolájában sem működik.

Az óvodák esetében a 2009. évre vonatkozóan rendelkezünk férőhely-szám adatokkal, mely szerint összesen 692 férőhely állt rendelkezésre. Az intézmények közül 11 óvoda esetében rendelkezünk

információval a kihasználtság tekintetében (bár az óvodákba járó gyerekek száma a 2010. év tavaszára vonatkozóan áll rendelkezésünkre, tehát a két adat összevetését azzal a feltételezéssel tesszük meg, hogy a két időpont között sem az óvodások, sem a férőhelyek számában nem következett be jelentős változás). A férőhely-kihasználtság összességében 103,3%-os. Míg Mezőgyánban csupán 37 óvodás volt az 55 férőhelyen és további öt intézményben is vannak szabad helyek az óvodákban, addig a Sarkadon működő négy intézményben nagy a zsúfoltság (131%-os volt a kihasználtság).

12. táblázat: Óvodák, iskolák a Sarkadi kistérség településein (jegyzői és általános iskolai adatlapok alapján), 2010

település	3-5 évesek száma (fő)	óvoda	6-13 évesek száma (fő)	általános iskola 1-4 osztály	általános iskola 1-8 osztály	iskolai napközi	tanulószo
Biharugra	16	van	74	van	nincs	van	nincs
Geszt	57	van	101	van	van	van	nincs
Körösnagyharsány	26	van	19	van	nincs	van	nincs
Kötegyán	34	van	130	van	van	van	nincs
Méhkerék	77	van	266	van	van	van	nincs
Mezőgyán	42	van	138	van	van	nincs	nincs
Okány	61	van	248	van	van	van	nincs
Sarkad	369	van	1 133	van	van	van	nincs
Sarkadkeresztúr	30	van	102	van	van	van	nincs
Újszalonta	1	nincs	9	nincs	nincs	nincs	nincs
Zsadány	50	van	171	van	van	van	nincs
Sarkadi kistérség összesen	763	10	2 391	10	8	9	0

Szorosan kapcsolódik az óvodák férőhely-kihasználtságához az átlagos csoportlétszám (13. táblázat). Hét intézményben az átlagos csoportnagyság kedvező (25 főnél kevesebben járnak egy-egy csoportba), a sarkadi óvodákban viszont átlagosan 27-29 gyerek jut egy-egy csoportra. Pozitívum, hogy minden intézmény felveszi a 3. életévüket betöltött gyerekeket az óvodába abban az esetben is, ha a szülők nem rendelkeznek munkahellyel.

Az óvodába járó gyerek szociális helyzetéről kapunk információt, ha megnézzük, körükben mennyi a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya. Adataink azt mutatják, hogy mindössze két olyan óvoda működik a kistérségben, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű gyerek aránya 10,0% körüli, az összes többi intézményben arányuk megközelíti vagy meghaladja a 25,0%-ot. Tovább árnyalva a képet: 5 intézményben a HHH gyerekek aránya eléri a 40,0%-ot, egy intézményben a 60,0%-ot és egy sarkadi óvodában 10 kisgyerek közül 9 halmozottan hátrányos helyzetű.

13. táblázat: Óvodáztatási helyzet (az óvodai adatlapok alapján), 2010

óvoda megnevezése	óvodások száma	hhh gyerekek aránya	átlagos csoport létszám	korai fejlesztést igénylő gyerekek száma	SNI gyerekek száma	cigány gyerekek becsült aránya (%)
Sarkad-Kötegyán-Újszalonta Közökt. Int. fent. Társ. Óvoda, Ált. Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat (Sarkad, Kötegyán, Újszalonta)	41	26,8%	20,5	0	0	36,0

óvoda megnevezése	óvodások száma	hhh gyerekek aránya	átlagos csoport létszám	korai fejlesztést igénylő gyerekek száma	SNI gyerekek száma	cigány gyerekek becsült aránya (%)
Bihar Nemzetiségi Ált. Isk. és Óvoda Körösnagyharsányi Tagóvodája (Körösnagyharsány)	18	44,4%	18,0	0	6	50,0
Mezőgyán Községi Óvoda (Mezőgyán)	37	54,1%	18,5	0	0	70,0
Szabó Pál Ált. Isk. és Óvoda Tagóvodája Biharugra (Biharugra)	26	11,5%	26,0	3	1	0,0
Zsadányi Ált. Művelődési Központ Napközi Otthonos Óvoda (Zsadány)	76	42,1%	25,3	0	1	20,0
Napközi Otthonos Óvoda Geszt (Geszt)	43	60,5%	21,5	0	0	86,0
Román Nemzetiségi Óvoda és Napközi Otthonos Konyha (Méhkerék)	62	na	20,7	2	1	1,6
Okány-Sarkadkeresztúr Ált. Isk. és Óvoda Sarkadkeresztúri Tagóvoda (Okány, Sarkadkeresztúr)	42	31,0%	21,0	0	2	10,0
Sarkad Város Önkormányzat 2. sz. Napközi Otthonos Óvoda (Sarkad)	87	23,0%	29,0	0	4	30,0
Sarkad Város Önkormányzat 3. sz. Napközi Otthonos Óvoda	117	9,4%	29,3	4	11	na
Sarkad Város Önkormányzat 4. sz. Napközi Otthonos Óvoda	86	24,4%	28,7	0	4	28,0
Sarkad Város Önkormányzat 1. sz. Napközi Otthonos Óvoda	54	90,7%	27,0	0	8	100,0
Okány-Sarkadkeresztúr Ált. Isk. és Óvoda	80	25,0%	20,0	1	1	16,5
Összesen	769	33,1%		10	39	

A kistérségben 11 általános iskola, illetve feladat-ellátási hely működik, melyeknek tanulói létszáma 2010 tavaszán összesen 1 979 fő volt. Közöttük 34,0% volt a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya. Az egyes intézmények közötti eltérések azonban nagyok: míg találunk intézményt, ahol összesen 13,8% a HHH gyerekek aránya (Sarkad-Kötegyán-Újszalonta Közoktatási Intézményfenntartó Társulás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Gyulai úti telephely), addig az Arany János Általános Iskola és Könyvtár tanulóinak közel kétharmada halmozottan hátrányos helyzetű. Összességében hat általános iskolában e gyerekek aránya megközelíti vagy meghaladja a 40,0%-ot. Itt érdemes vetni egy pillantást a cigány gyerekek becsült arányára: azt látjuk ugyanis, hogy messze nincs azonosság a HHH gyerekek és a cigány gyerekek aránya között, sem az óvodába, sem az iskolába járó gyerekek körében. Azaz adataink alátámasztják, hogy nem minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek cigány, illetve, hogy nem minden cigány gyerek halmozottan hátrányos helyzetű.

Az iskolák szolgáltatásait nézve alapvető információ, hogy az intézményekben csak napközi működik (Mezőgyánban az sem), tanulószoba és iskolaotthonos képzés pedig sehol sincs. Az intézményekben a napközis gyerekek aránya igen nagy szóródást mutat: öt intézményben a gyerek legfeljebb egyharmada jár napközibe, három intézményben 39,2% és 60,3% közötti részük, míg két intézményben 83,3%, illetve 100,0%-uk.

14. táblázat: Általános iskolai helyzet (az általános iskolai adatlapok alapján), 2010

iskola megnevezése	tanulók száma	hhh tanulók aránya (%)	SNI tanulók száma	magán-tanulók száma	napközis tanulók aránya	cigány gyerekek becsült aránya (%)
Sarkad-Kötegyán-Újszalonta Közoktatási Intézményfenntartó Társulás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	120	44,2%	10	0	39,2	20,0
Bihar Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda Körösnagyharsányi Tagintézménye	13	na	na	0	100,0	50,0
Szabó Pál Általános Iskola és Óvoda Tagiskolája	18	50,0%	3	0	83,3	0,0
Mezőgyáni Általános Iskola és Könyvtár	107	44,9%	6	6	0,0	60,0
Zsadányi Általános Művelődési Központ	167	41,3%	17	1	29,3	10,0
Okány-Sarkadkeresztúr Általános Iskola és Óvoda	229	23,6%	33	1	17,9	na
Kétnyelvű Általános Iskola és Könyvtár	203	na	8	1	47,3	5,0
Okány-Sarkadkeresztúr Általános Iskola és Óvoda Sarkadkeresztúri Tagintézménye	116	25,9%	14	0	60,3	6,0
Sarkad-Kötegyán-Újszalonta Közoktatási Intézményfenntartó Társulás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat (Gyulai úti telephely)	320	13,8%	21	1	34,4	1,5
Sarkad-Kötegyán-Újszalonta Közoktatási Intézményfenntartó Társulás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat (Kossuth u-i Általános Iskola)	582	38,5%	104	16	20,1	55,0
Arany János Általános Iskola és Könyvtár	104	65,4%	13	1	14,4	72,0
Összesen	1 979	34,0%	229	27		

„A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása többnyire integrált keretek között zajlik, annak szakszerűségét és hatékonyságát azonban megkérdőjelezi, hogy a több intézményben nincs gyógypedagógus. Gyógypedagógiai tagozat csak Sarkadon működik.”¹⁶

A kompetencia mérések eredményei tekintve elmondhatjuk, hogy a kistérség iskoláinak körében egyre nőtt azok aránya, amelyekben a tanulók a matematika témakörében összességében elérték a kistérségi átlagot, azaz e tárgy esetében az eredmények javulást mutatnak. Szemben a szövegértéssel, ahol összességében romlás mutatkozik, ha az eredményeket a kistérségi átlaghoz viszonyítjuk. (A részletes kompetencia eredményeket a melléklet tartalmazza.)

¹⁶ NFÜ, Sarkadi kistérség, LHH tervdokumentum és projektcsomag, 2009

15. táblázat: Kompetencia mérések eredményei (2007, 2008, 2009)

tárgy	a kistérségi átlageredményt el nem érő iskolák aránya		
	2007 (N=6)	2008	2009 (N=9)
matematika 6. évfolyam	na	5 (9-ből)	5
matematika 8. évfolyam	3	6 (10-ből)	7
szövegértés 6. évfolyam	na	6 (9-ből)	4
szövegértés 8. évfolyam	5	5 (10-ből)	6

A 11 intézményben a 2008/2009-es tanévben összesen 290 gyerek fejezte be nyolcadik osztályos tanulmányait. Körükben 71,7% azok aránya, akik érettségit adó középiskolában, a 27,6% azoké, akik szakiskolában folytatták tanulmányaikat (2 tanulóról nincs információnk). A mezőgyáni általános iskolában 36,4%, míg a zsadányi iskolában 96,2% azok aránya, akik érettségit adó iskolában tanultak tovább, tehát e téren igen eltérő értékek jellemzőek. A többi intézményhez viszonyítva alacsony értéket még a sarkadi Kossuth utcai iskolában találunk (53,3%), a többi intézményben a tanulók 71,4% és 87,3% közötti arányban tanulnak tovább az érettségi megszerzéséért.

A kistérségben egyetlen középiskola működik: az Ady Endre – Bay Zoltán Középiskola (Sarkad), melynek tanulói létszáma 2010 tavaszán összesen 351 fő volt. A tanulók közül 46 (13,1%) gyerek halmozottan hátrányos helyzetű, 153 gyerek részesült étkezésben, közülük 74 fő (48,4%) kedvezményes étkezésben. Sajátos nevelési igényű tanulója nem volt az iskolának a jelzett időszakban. A tanulók közül 106 gyerek más településről járt be az iskolába, és 84 fő volt a kollégiumban lakók száma. Az iskolába járó cigány gyerekek arányát 2,0-3,0%-ra becsülte az intézmény.

A 2008/2009-es tanévben összesen 362 gyereket írtak be a középiskolába, és közülük összesen 5 fő morzsolódott le a tanévben, amely alacsony aránynak tekinthető (1,4%). Ebben a tanévben 98 gyerek fejezte be tanulmányait az intézményben, akik közül az iskola információi szerint 20-25 fő tanult tovább felsőoktatási intézményben.

Az iskola infrastrukturális adottságai jónak nevezhetők. Van: ebédlő, tornaterem vagy tornacsarnok, számítógépterem, sportudvar, könyvtár és nyelvi labor is. Továbbá a tanulók rendelkezésére áll 147 olyan számítógép, mely szélessávú internetelérést tesz lehetővé.

16. táblázat: A pedagógiai szakszolgálat működési adatai – településenként heti hány órában biztosítottak az egyes ellátások (a pedagógiai szakszolgálat adatlapja alapján), 2010

település megnevezése	korai fejlesztés	nevelési tanácsadás	logopédiai ellátás	gyógytorna
Biharugra	0	0	2	0
Geszt	0	0	0	0
Körösnagyharsány	0	4	2	2
Kötegyán	0	4	3	2
Méhkerék	0	3	4	1
Mezőgyán	0	0	0	0
Okány	0	5	9	2

település megnevezése	korai fejlesztés	nevelési tanácsadás	logopédiai ellátás	gyógytorna
Sarkad	2	44	16	22
Sarkadkeresztúr	0	1	2	0
Újszalonta	0	0	0	0
Zsadány	0	3	4	4

A Sarkadi kistérségben korai fejlesztés kizárólag Sarkadon érhető el, heti két órában. Az adatlap kitöltésekor ezt a szolgáltatást egy gyerek számára biztosították. Nevelési tanácsadás 4 település kivételével mindenhol biztosított, bár az óraszámok Sarkad kivételével nem haladják meg a heti 5 órát. Az adatszolgáltatáskor nevelési tanácsadásban összesen 387 gyerek részesült a pedagógiai szakszolgálatnál. Logopédiai ellátás 3 település kivételével mindenhol elérhető, ill. Mezőgyánban is, bár ott megbízási díj fejében, csak az óvodában, és kizárólag nagycsoportosok számára, tehát a hozzáférés igen korlátozott, főként, ha figyelembe vesszük a heti óraszámokat. Ezt a szolgáltatást 198 gyerek vette igénybe 2010 tavaszán. Végül gyógytorna hat településen található, heti 1 és 22 óra közötti időtartamban. Ezt a szolgáltatást 567 gyerek vette igénybe az adatlap kitöltésekor. Összességében a rendelkezésre álló időkeretek és így az ellátottak száma jelentősen elmarad a szükségestől és a szükségletektől. Az egyik legégetőbb probléma az óvodáskorú SNI-s gyerekek ellátatlansága.

9. Óvoda/iskola nélküli települések helyzete

Mint ahogy a 12. táblázat is mutatja, a Sarkadi kistérségben Újszalonta az egyetlen olyan település, ahol sem óvoda, sem iskola nem található, itt azonban az óvodás- és iskoláskorú gyerekek száma mindössze 10 fő. A többi település mindegyikén működik óvoda és legalább általános iskola alsó tagozat.

10. Szegregátumok

A kistérségben egyedül Sarkad jelezte, hogy területén található szegregátum. Ez a terület a Magyar u. – Hajdú u. – Gólya u. – Toldi u. – Szalontai utca által határolt rész, ahol 380 család és 1 244 ember él. A 18 év alattiak száma 450 fő. A jegyző tájékoztatása szerint vezetékes ivóvíz van, de nem minden házba van bevezetve. A csatorna és a vezetékes gáz bizonyos utcákban hiányzik. Az áram mindenhol biztosított, de vannak olyan családok, akiknél kikötötték. A tömegközlekedés elérhető 1 kilométeren belül

11. A megnevezett fejlesztési szükségletek és igények (óvodai és iskolai adatlapok, és interjúk alapján)

A 13 óvoda közül 10 jelezte, hogy valamilyen infrastrukturális fejlesztésre lenne szükség az intézményben. Van, ahol csak az internet-hozzáférést kellene biztosítani, ugyanakkor az óvodák többségében az épületet és az eszközöket egyaránt fejleszteni, bővíteni lenne szükséges.

A személyi feltételeket fejlesztését 5 intézmény jelezte. Az egyik intézmény pl. fontosnak tartaná a rendszeres védőnői szolgálat visszaállítását. Egy másik óvodában az állandó személyzet hiánya okoz nehézségeket (ebben az intézményben több munkakört is közmunkások töltenek be, így igen gyakori a személyi változás). A fennmaradó 3 intézményben fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, gyermekpszichológus, vagy legalább utazó szakemberek biztosítására lenne szükség.

A gyerekek számára nyújtott programok közül hiányolták az egészségnevelési programokat, az óvoda-tej programot, a napi gyümölcspercek; vagy éppen fejlesztőprogramokat halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára. Egy intézmény jelezte, hogy az iskolaérettségi vizsgálatok késői időpontja (beutaló megküldése ősszel, vizsgálat tavasszal) hátráltatja a fejlesztést, hiszen annak megkezdése csúszik.

Végül egy intézmény jelezte, hogy szükséges lenne konfliktus-kezelő tréning az intézményben.

Az iskolák közül 9 adott valamilyen választ a fejlesztési szükségletek vonatkozásában. A 9-ből 7 iskola – hasonlóan az óvodákhoz – jelezte, hogy infrastruktúrája valamilyen szintű fejlesztésre szorul. A taneszközök fejlesztésétől az iskola bővítéséig sokféle igény megjelenik.

A személyi feltételek fejlesztése két iskolában cél: az egyik intézmény jelezte, hogy a számítástechnikát oktató tanár képzettségét kellene fejleszteni, e mellett hiányzik az iskolában dolgozó logopédus, valamint egy gyógytestnevelő tanár. A másik intézményben fejlesztőpedagógus alkalmazása lenne indokolt. A gyerekek számára biztosított szolgáltatások közül hiányként nevezték meg a kulturális intézményeket, programokat, a gyengébb képességű gyerekek számára biztosítandó egyéni foglalkozásokat, a délutáni napközis foglalkozásokat, és egyéb, szabadidős és sport programokat.

Nem csak az intézmények kapcsán megjelenő fejlesztési szükségletek, hanem a kistérség szintjén szükséges beavatkozások is megjelentek az adatlapokon, illetve a szakemberekkel és szülőkkel készített interjúkban. Ezek közül a legnagyobb csoportot a gyerekek számára biztosítandó, és jelenleg hiányzó szolgáltatások jelentik: nyári táborok, szervezett kulturális és szabadidős programok, sportolási lehetőség, művészeti képzés, korai fejlesztés, játszótér, gyermekorvosi ellátás, tanoda, egész napos oktatási forma, ovitej és gyümölcs program, kézműves táborok, Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásai, bölcsőde, tehetséggondozás, gyógytorna, ifjúsági klubok – tehát a megfogalmazott szükségletek igen sokrétűek. Az egyik védőnő és a sarkadi iskola képviselője szerint a kistérségben előfordul a gyerekek körében az éhezés, a nem megfelelő táplálkozás okán kialakuló túlsúly, az elhanyagoltság, gyakoriak a magatartás problémák, a drog- és alkohol-fogyasztás, az iskolakerülés. Mindezek megelőzésére, kezelésére a programok és szolgáltatások minél szélesebb körének biztosítása lenne szükséges.

Hangsúlyos probléma az ifjúsági klubok, programok hiánya. Tanulósobák, iskolai programok, valamint ifjúsági közösségi terek hiányában csaknem minden településen jellemző a fiatalok céltalan időtöltése.

A szülők számára biztosítandó szolgáltatások szintén igen széles kört érintenek. Számukra is fontos lenne különböző programok szervezése, különösen a gyerekekkel együtt. Megjelenik még a szükségletek között (többek közt): életmód programok, teleház, szociális háló sűrűbbre fonása, első osztályos gyereket nevelők számára felkészítő foglalkozás, életvezetési tanácsadás, egészségügyi szűrőprogramok, és természetesen a munkahely-teremtés.

Ami a kistérségben működő intézményeket illeti: fontos lenne az iskolák közötti kapcsolat szorosabbá fűzése. Az igények között megjelenik a kistérségi intézményvezetői kerekasztal, ill. vezetési tanácsadás az intézményvezetőknek, az ingyenes pedagógus továbbképzések, az óvodák és iskolák „településen tartása”, a gyerekjóléti szolgáltatás bővítése, gyermekorvosi ellátás bővítése, a meglévő szolgáltatások elérhetővé tétele a kistérség többi településén, nem csak a városban.

12. Működő civil szervezetek

A Sarkadi kistérségben minden településen található legalább egy civil szerveződés. Teljes számuk a kistérségben 145, melyek közül a gyerekszegénység elleni kistérségi program tervezésébe 12 szervezet kapcsolódott be. Szolgáltatási hiányokat pótló civil kezdeményezések a kistérségben nem jellemzőek. Gyerekeknek és fiataloknak szóló rendezvények, programok szervezésében – néhány településtől eltekintve – nem jellemző a civil szektor részvétele. Kivétel pl. Kötegyán, ahol diákönkormányzat, és Zsadány, ahol úttörőcsapat működik.

Az egyházak kilenc településen vesznek részt valamilyen módon a munkában. Az érintett települések: Biharugra, Kötegyán, Méhkerék, Okány, Sarkad, Zsadány, Mezőgyán, Sarkadkeresztúr, Geszt.

13. Jelenlegi forrástérkép – TEIR, REMEK

Hazai és uniós támogatások adatai

(2004-2009 között megkötött szerződések)

Adatforrás: hazai támogatások: MÁK, OTMR (2010.05.14), uniós támogatások: NFÜ, EMIR (2010.06.07)

17. táblázat: Hazai támogatások 2004-2009 évben

Cél kategória	Projektek száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Emberi erőforrások fejlesztése	3	223 898	606 089
Műszaki infrastruktúra	15	161 987	263 748
Gazdaságfejlesztés	27	153 365	320 956
Települési életminőség	17	89 288	104 203
Tervezés	11	41 628	59 894
Humán infrastruktúra	5	23 375	29 705
Környezetvédelem, környezetvédelmi infrastruktúra	1	4 388	5 170
Egyéb, nem besorolható	1	2 282	2 536
Összesen	80	700 211	1 392 301

18. táblázat: Uniós támogatások NFT1 2004-2007 évben

Operatív program	Projektek száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Agrár és Vidékfejlesztés OP	18	380 708	912 979
Gazdasági Versenyképesség OP	4	34 021	112 348
Humán Erőforrás Fejlesztés OP	1	5 000	5 228
Összesen	23	419 729	1 030 555

19. táblázat: Uniós támogatások UMFT 2007-2009 évben

Operatív program	Projektek száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Társadalmi Infrastruktúra OP	1	936 844	986 497
Regionális OP-ok	12	665 779	722 978
Gazdaságfejlesztési OP	7	424 233	831 097
Társadalmi Megújulás OP	4	149 551	149 551
Államreform OP	1	10 661	10 661
Összesen	25	2 187 068	2 700 784

20. táblázat: UMFT projektek 2004-2009 évben

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Sarkad Város Önkormányzata	Kistérségi járóbeteg-szakellátó központ létrehozása a sarkadi kistérségben (2008)	Sarkad	936 844	986 497
Sarkad Város Önkormányzata	Közösen a jövő iskolájáért (2009)	Kötegyán	199 723	210 235
BÉKÉS DRÉN Környezetvédelmi, Víz- és Mélyépítési Kft.	Technológiai korszerűsítést jelentő eszközbeszerzés a Békés Drén Kft.-nél (2009)	Sarkad	149 744	299 487
BÉKÉS DRÉN Környezetvédelmi, Víz- és Mélyépítési Kft.	Békés Drén Kft. "fokozottan vízzáró keskeny résfal építése" szabadalmi találmányának tökéletesítése, egy csúcstechnológiát képviselő eszköz beszerzésével. (2009)	Sarkad	148 027	296 054
Zsadány Község Önkormányzata	"Légy méltó a tudáshoz" - Zsadány község népességmegtartó erejének erősítése az Óvoda és Általános Iskola fejlesztésével (2009)	Zsadány	100 010	105 274
Sarkad-Kötegyán-ÚjszalontaKözoktatási Intézményfenntartó Társulás nevében Sarkad Város gesztor Önkormányzata	Kompetencia alapú oktatás bevezetése Kötegyánban (2010)		65 000	65 000
UNIT C & C Ipari és Kereskedelmi Kft.	Az UNIT C&C Kft. termékskálájának bővítése új technológia bevezetésével :fémcipzárok gyártására alkalmas gépek beszerzése és új gyártócsarnok kialakítása (2009)	Sarkad	59 960	122 366
Sarkad Város Önkormányzata	"21. századi, biztonságos közlekedést mindenkinek!" - Sarkad, Széchenyi utcai gyűjtőút építése (2009)	Sarkad	53 415	66 769

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Okány Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala	Családsegítő Szolgálat fejlesztése, épületének bővítése (2009)	Okány	47 473	49 972
Sarkad Város Önkormányzata	Kompetenciafejlesztés és képesség-kibontakoztatás az esélyegyenlőség jegyében Sarkad Város 1., 2. és 3. számú Napközi Otthonos Óvodáiban komplex fejlesztés megvalósításával (2009)	Sarkad	45 736	48 143
Zsadányi Általános Művelődési Központ	"Jövőnk esélye a gyermek" - A zsadányi Biztos Kezdet program megvalósítása a Reménysziget Gyerekház szolgáltatásainak segítségével (2009)	Zsadány	41 897	41 897
Sarkad Város Önkormányzata	"Sima úton Európába" Sarkad Ady E., Bihar, Gárdonyi, Veress F. utcák burkolat felújítása (2009)	Sarkad	39 801	46 825
Sarkad Város Önkormányzata	A Sarkadi Központi Orvosi Rendelő fejlesztése (2009)	Sarkad	39 732	41 828
Zsadány Község Önkormányzata	Szilárd burkolatú belterületi utak létesítése Zsadány községben (2009)	Zsadány	39 060	43 400
Újszalonta Község Önkormányzata	Újszalonta település közútfejlesztési programja (2009)	Újszalonta	27 790	30 877
Kötegyán Község Önkormányzata	Irány Csókás! Esély a mezőgazdasági vállalkozóknak. (2009)	Kötegyán	27 357	30 397
CARBURANTE PLUSZ Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	CARBURANTE PLUSZ Kft. méhkeréki benzinkút gépbeszerzése és autómosó üzembehelyezése. (2009)	Méhkerék	27 206	38 865
Okány Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala	Községi könyvtár kialakítása meglévő épületben (2009)	Okány	25 622	26 971
Zsadány Község Önkormányzata	Pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítését és a tanulók kulcskompetenciáinak fejlesztését szolgáló oktatás feltételeinek megteremtése a Zsadányi Általános Művelődési Központ Óvodájában és Általános Iskolájában (2009)	Zsadány	21 703	21 703
Sarkad Város Önkormányzata	Kompetencia alapú oktatás bevezetése, és szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása a sarkadi oktatási	Sarkad	20 951	20 951

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
	intézményekben (2009)			
Összesen			2 117 051	2 593 511

A lista a 20 legnagyobb támogatású projektet tartalmazza

Mellékletek

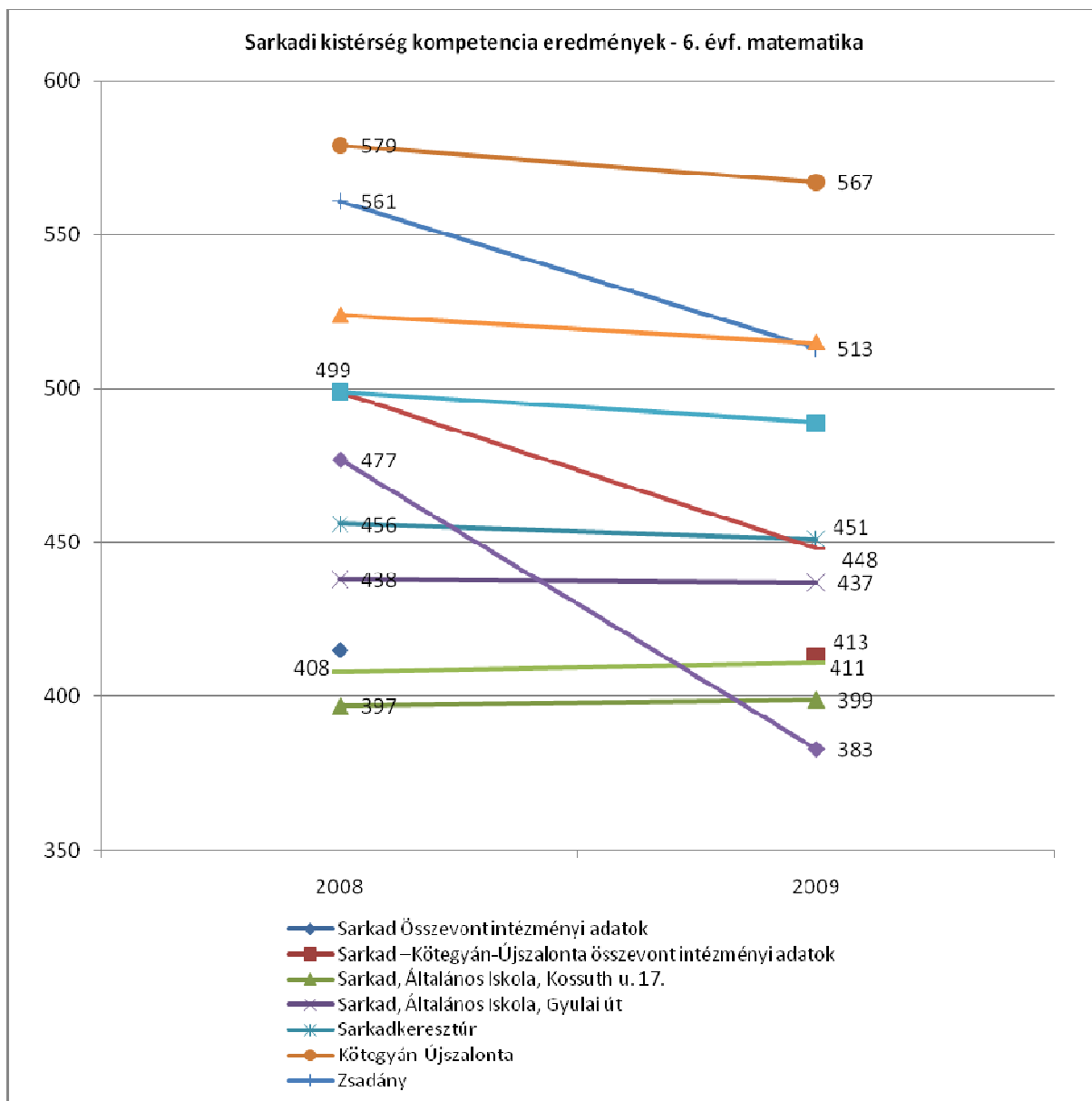
1. táblázat: Más településről bejáró gyerekek az óvodákban, iskolákban

	település	más településről bejáró gyerekek száma összesen	iskola	honnan érkeznek a tanulók?	óvoda	honnan érkeznek a tanulók?
1	Biharugra	0	0	-	0	-
2	Geszt	2	2	Mezőgyán: 1 fő; Zsadány: 1 fő	0	-
3	Körösnyágharsány	0	0	-	0	-
4	Kötegyán	18	17	Újszalonta: 9 fő Méhkerék: 8 fő	1	Méhkerék: 1 fő
5	Méhkerék	2	2	Kötegyán: 2 fő	0	-
6	Mezőgyán	0	0	-	0	-
7	Okány	0	0	-	0	-
8	Sarkad	5	5	Méhkerék: 5 fő	0	-
9	Sarkadkeresztúr	30	23	Sarkad: 8 fő Geszt: 4 fő Mezőgyán (3 fő) (Naggyanté 8 fő): 11	7	Mezőgyán (Naggyanté): 5 fő Méhkerék: 1 fő Sarkad: 1 fő
10	Újszalonta	0	0	-	0	-
11	Zsadány	1	1	Biharugra: 1 fő	0	-
Sarkadi kistérség összesen		58	50	(50)	8	(8)

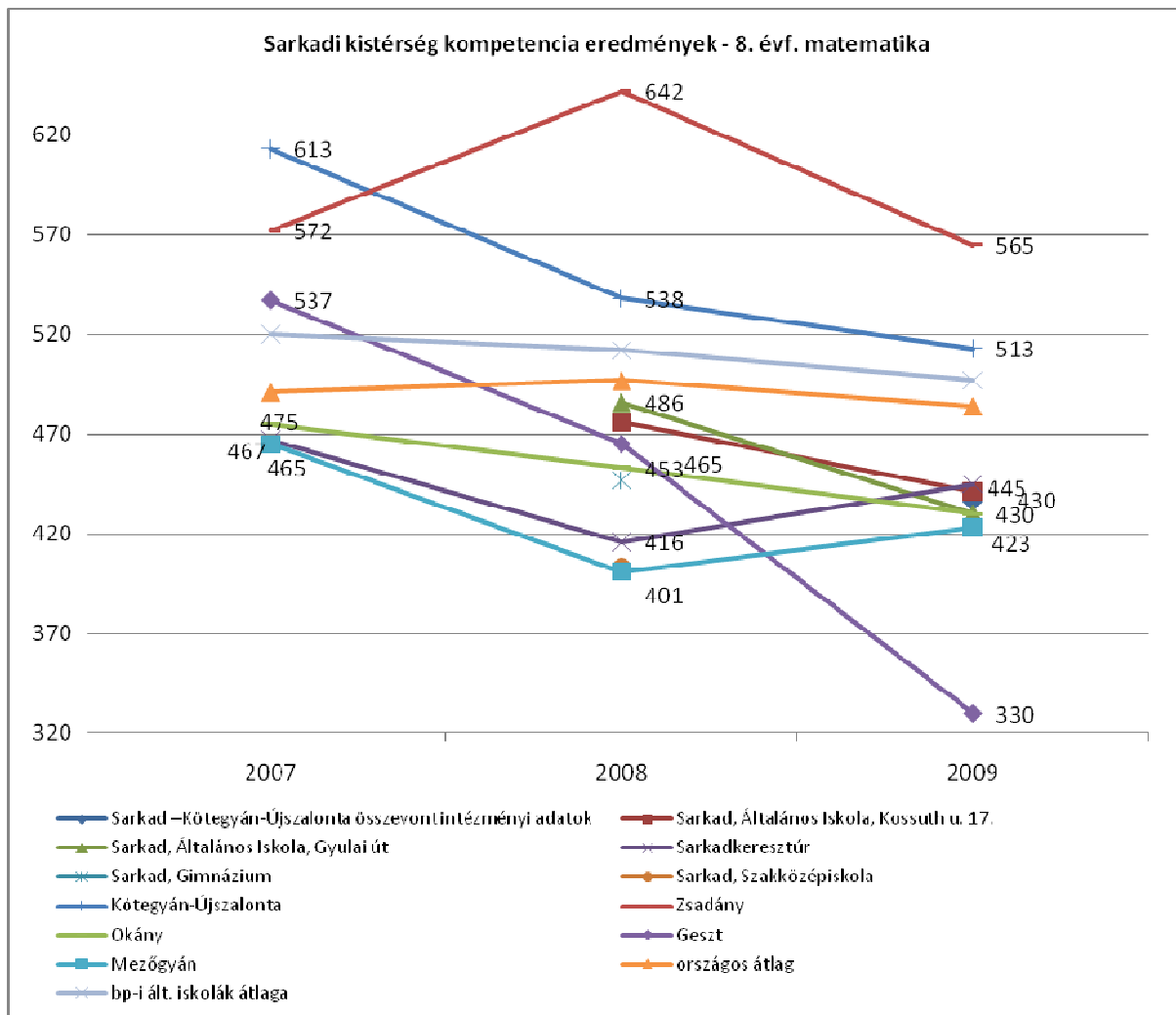
2. táblázat: Szolgáltatási helyzetkép (jegyzői adatlap alapján)

szolgáltatás, intézmény	települések, ahol NEM érhető el az adott szolgáltatás
házi segítségnyújtás	minden településen működik
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Köröshagyarsány, Mezőgyán, Sarkadkeresztúr, Újszalonta, Zsadány
étkeztetés	Újszalonta
tanya-vagy falugondnoki szolgálat	Biharugra, Geszt, Körösnagyarsány, Kötegyán, Mezőgyán, Okány, Sarkad, Zsadány, Méhkerék
adósságkezelési szolgáltatás	egyik településen sem működik
bölcsőde	Sarkad kivételével egy településen sincs
családi napközi	egyik településen sem érhető el
nyári napközi	Geszt, Körösnagyarsány, Kötegyán, Mezőgyán, Sarkad, Sarkadkeresztúr, Újszalonta, Zsadány, Méhkerék
nyári étkeztetés	Újszalonta (több településen hideg ételcsomag formájában érhető el)
gyerekház	Zsadány kivételével egy településen sem működik
közösségi ház	Geszt, Újszalonta, Zsadány
játszótér	Geszt, Körösnagyarsány, Sarkadkeresztúr, Újszalonta, Mezőgyán
szélessávú internet	minden településen elérhető (többnyire teleház formájában)
nyilvános internet hozzáférés	minden településen működik
házi gyermekorvos	Geszt, Kötegyán, Mezőgyán, Sarkadkeresztúr, Újszalonta, Zsadány; (Biharugra és Méhkerék nem adott választ) Biharugra, Körösnagyarsány: havi 1 alkalommal elérhető. Sarkadon kívül gyakorlatilag nem elérhető ez a szolgáltatás.

1. ábra: Sarkadi kistérség kompetencia eredmények – 6. évfolyam, matematika

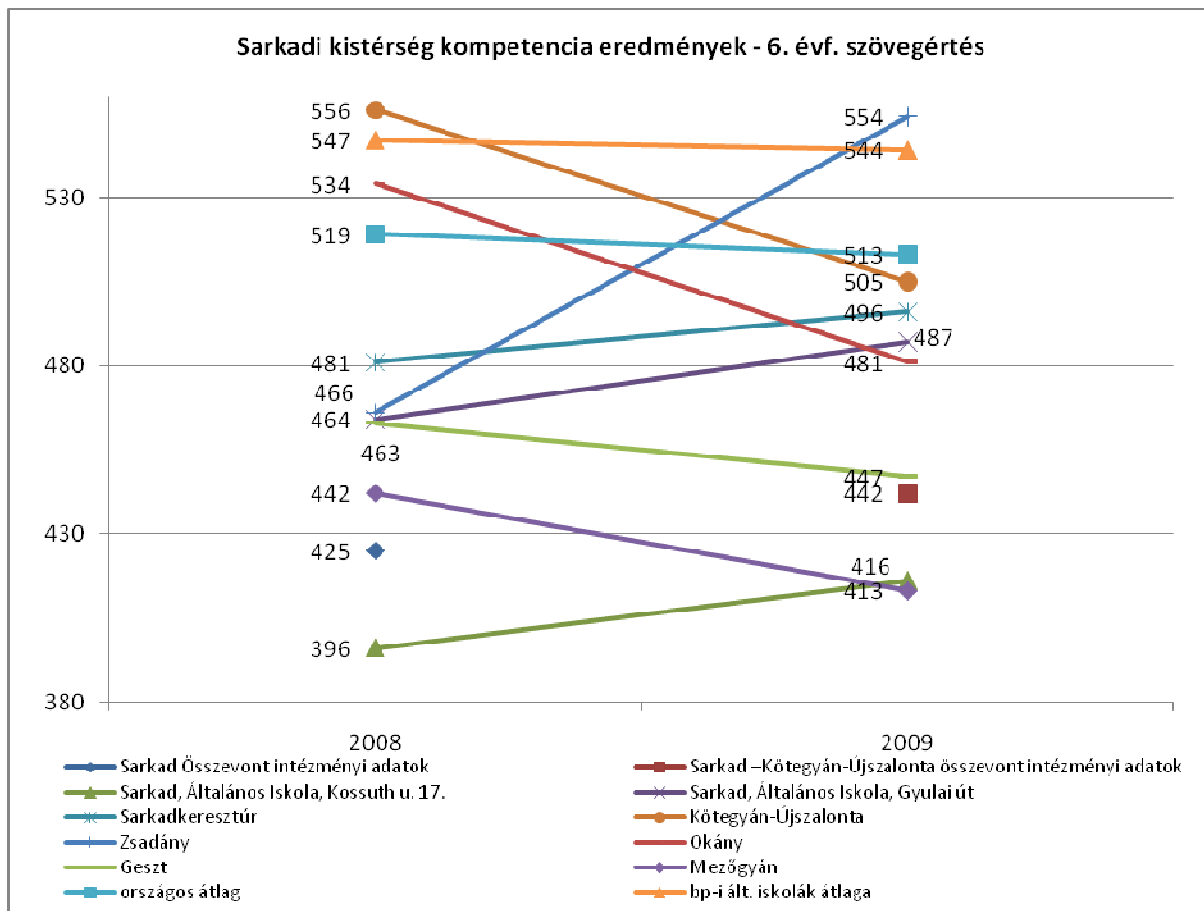

2. ábra: Sarkadi kistérség kompetencia eredmények – 8. évfolyam matematika

3. ábra: Sarkadi kistérség kompetencia eredmények – 6. évfolyam szövegértés

4. ábra: Sarkadi kistérség kompetencia eredmények – 8. évfolyam szövegértés

